

Oleg RUSU,

doctor în drept, conferențiar universitar al Catedrei „Științe penale”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

PROBLEME ȘI PERSPECTIVE PRIVIND CESIONAREA FUNCȚIILOR POLIȚIEI JUDECĂTOREȘTI CĂTRE MINISTERUL JUSTIȚIEI

Rezumat

În articol sunt analizate unele prevederi ale Concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia. Astfel, se menționează că Concepția, având ca fundament cerințele unui șir de documente de politici naționale, are drept obiectiv consacarea principiilor de îmbunătățire radicală a cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI, trasând, totodată, căile principale de realizare a acestora. Potrivit autorului, unul din obiectivele Concepției este și finalizarea procesului de excludere din componența MAI a subdiviziunilor cu funcții de asigurare a bunei funcționări a justiției. Aceasta impune necesitatea cesiunii funcțiilor poliției judecătorești cu atribuții improprii activității pur polițienești în subordinea Ministerului Justiției.

Cuvinte-cheie: reforma MAI, cadru instituțional, poliția judecătorească, sistemul de justiție, Ministerul Justiției.

Summary

In article are analyzed some stipulations of the Concept of reforming the Ministry of Internal Affairs (MIA) and its subordinating structures and decentralized. Thus mentions that the concept having as foundation the requirements of a number of national policy documents, aims the consecration of the principles of radical improvement of the institutional framework, organizational and functional MIA, indicated, at the same time the main ways of its achieving. According to the author, one of the objectives of the Concept is to complete the exclusion of subdivisions responsible for ensuring the proper functioning of justice from MIA membership. This imposes the necessity of transferring the judicial police functions with improper police attribution activity subordinated to the Ministry of Justice.

Keywords: MIA reform, institutional framework, judicial police, the justice system, the Ministry of Justice.

Introducere. Dinamica proceselor de dezvoltare, generate de aspirațiile de integrare europeană ale Republicii Moldova, cerințele obligatorii ale unui stat de drept și democratic impun un complex de măsuri în domeniul reformării forțelor de ordine.

Inițial, în scopul determinării modelului de reformare a instituției, au fost identificate problemele acumulate pe parcurs, apoi – căutate soluțiile. S-a studiat și experiența unor țări europene, precum România, Polonia, Irlanda, Belgia, Franța, Italia.

Considerăm corectă decizia de a nu prelua integral modelul unei țări și de a-l aplica în Republica Moldova, ci de a selecta doar ce este mai bun, deoarece pe lângă toate plusurile, fiecare sistem al organelor de drept conține și unele minusuri.

Metode și materiale aplicate. În procesul studiului au fost aplicate metodele: analiza, sinteza, comparația și conștientizarea logică. Materialele folosite sunt literatura și legislația în domeniu a Republicii Moldova precum și a altor state.

Rezultate obținute și discuții. Potrivit

pct. 1 al Concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1109 din 06.12.2010 [1], aspirațiile de integrare europeană, rigorile statului de drept și principiile democratice la care Republica Moldova se aliniază generează necesitatea inițierii unui amplu proces de reformare a Ministerului Afacerilor Interne.

Concepția, având ca fundament cerințele unui șir de documente de politici naționale, are drept obiectiv consacarea principiilor de îmbunătățire radicală a cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI, trasând, totodată, căile principale de realizare a acestora.

În calitate de fundament al acestor obiective servesc prevederile și cerințele principalelor documente de politici internaționale, naționale și sectoriale care au drept scop reformarea și dezvoltarea structurală a MAI. Totodată, la elaborarea Concepției s-au luat în considerare recomandările UE, OSCE, Consiliului European, EUBAM, DCAF și altor orga-

nizații internaționale.

Analiza aprofundată a situației a permis să se constate că legislația care reglementează activitatea poliției este depășită moral și nu mai corespunde cerințelor timpului. Din aceste considerente se impune necesitatea elaborării și adoptării, în regim de urgență, a unor acte legislative care să reglementeze, pe bază de principii moderne și democratice, activitatea structurilor de menținere a ordinii publice și de luptă cu criminalitatea.

Unul din obiectivele Concepției este și finalizarea procesului de excludere din componența MAI a subdiviziunilor cu funcții de asigurare a bunei funcționări a justiției. Aceasta impune necesitatea cesiunii funcțiilor poliției judecătorești cu atribuții improprie activității pur polițienești în subordinea Ministerului Justiției.

De asemenea, a fost elaborat și Planul de implementare a Concepției de reformare a MAI. Acesta prevede activitățile concrete care urmează a fi realizate în vederea perfectării și ajustării cadrului legislativ, constituirea structurilor de dirijare a politicilor și de executare a lor, care urmează să asigure delimitarea strictă a funcțiilor subdiviziunilor MAI, potrivit specializării lor, cu identificarea și stabilirea clară a competențelor acestora.

La fel și în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.179 din 23.03.2011 [2] la cap. I., Edificarea statului de drept, subcapitolul Ordine publică securitate și apărare, sunt propuse mai multe obiective, inclusiv:

- îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării;

- asigurarea funcționării instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurarea securității și apărării în conformitate cu rigorile și standardele europene;

- implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne;

- operarea modificărilor legislative și instituționale în vederea excluderii conflictului de interese, dublărilor de competență și func-

ționalitate între instituțiile de ordine publică, securitate și apărare.

Dezvoltarea sistemului organelor de drept presupune executarea strictă a obligațiilor funcționale ale fiecărei autorități publice, fără dublarea funcțiilor și activităților. În acest sens, pentru buna funcționare a justiției a fost creată poliția judecătorească.

Textul inițial al art. 50 alin. (1) al Legii Republicii Moldova nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 Privind organizarea judecătorească, prevedea că instanțele judecătorești dispun de poliție judecătorească, pusă în serviciul lor de Ministerul Afacerilor Interne [3].

Astfel, în temeiul prevederilor legii sus-numite, Serviciul poliției judecătorești a fost creat prin ordinul MAI nr. 178 din 20 mai anul 2003, fiind urmat de ordinul MAI nr. 235 din 22.07.2005, actual activând în conformitate cu ordinul MAI nr. 115 din 02.04.2010 Cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului poliției judecătorești.

Prin Legea nr. 247-XVI din 21.07.06, art. 50 alin. (1) al legii Privind organizarea judecătorească a fost modificat având următorul conținut: „Instanțele judecătorești dispun de poliție judecătorească, pusă în serviciul lor de Ministerul Justiției”.

În diferite țări această problemă este soluționată în mod diferit. Astfel, în România, conform art. 121 alin. (1) al Legii nr. 304/2004 din 28/06/2004 Privind organizarea judiciară, paza sediilor instanțelor judecătorești și a parchetelor, a bunurilor și valorilor aparținând acestora, supravegherea accesului și menținerea ordinii interioare necesare desfășurării normale a activității în aceste sedii se asigură, în mod gratuit, de către Jandarmeria Română, prin structurile sale specializate [4].

Conform art. 188 al Codului Republicii Belarus nr. 139-3 din 29 iulie 2006 Privind organizarea judecătorească și statutul judecătorilor, obligațiile privind asigurarea ordinii publice în instanța de judecată, neadmiterea faptelor de încălcare a ordinii, paza localului judecătoriei și exercitarea altor funcții ce țin de menținerea ordinii publice în instanța de judecată intră în competența organelor aface-

rilor interne[5].

În Federația Rusă, atribuțiile pe care le are în Republica Moldova poliția judecătorească sunt puse în competența executorilor judecătorești. Astfel, în art. 11 al legii nr. 118-Φ3 din 21 iulie 1997 Privind executorii judecătorești[6] sunt enumerate atribuțiile conținute și la pct. 3 din Regulamentul de organizare și funcționare a Serviciului poliției judecătorești aprobat prin ordinul MAI nr. 115 din 02.04.2010.

În prezent Serviciul poliției judecătorești este o subdiviziune structurală cu atribuții de organizare, dirijare, control și verificare a activității subdiviziunilor teritoriale privind paza localurilor și altor bunuri ale instanțelor judecătorești, securitatea judecătorilor și altor participanți la proces, ordinea publică în sediul și în instanțele de judecată, aducerea în instanța judecătorească a persoanelor care se eschivează să se prezinte, acordarea asistenței executorilor judecătorești în procesul îndeplinirii acțiunilor executorii, căutarea debitorilor și persoanelor care au întrerupt relațiile de rudenie [7, pct. 1.1, 1.2, 2.7].

Deși activitatea acestei structuri polițienești ține exclusiv de asigurarea funcționării normale a sistemului de justiție, urmând a fi încadrată ca structură funcțională a Ministerului Justiției, în momentul actual ea se regăsește încă în cadrul sistemului MAI.

Recomandările reprezentanților societății civile [8] pentru Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2011-2014, în domeniul justiției și domenii conexe, se referă și la problema analizată. Astfel, în calitate de acțiuni prioritare este recomandată elaborarea unei strategii de reformare ample a sistemului judecătoresc, care ar include schimbări instituționale în domeniul sistemului judecătoresc, inclusiv crearea poliției judecătorești și dotarea adecvată a departamentului respectiv din cadrul Ministerului Justiției.

Astfel, pentru executarea prevederilor Legii nr. 514-VIII din 17 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, MAI urmează să ceseze Ministerului Justiției funcțiile și structurile poliției judecătorești. Concomitent, pentru asigurarea activității polițienești, MAI

va executa atribuțiile de căutare a debitorilor de stat, debitorilor de pensie alimentară, persoanelor care au întrerupt relațiile de rudenie, persoanelor condamnate la închisoare, persoanelor condamnate la pedepse nonprivative de libertate și a persoanelor eliberate înainte de termen din instituțiile penitenciare.

Transmiterea funcțiilor poliției judecătorești de la Ministerul Afacerilor Interne către Ministerul Justiției presupune transmiterea numărului de efectiv existent, cu baza materială și mijloacele financiare de întreținere ce le revin acestora prin redistribuire Ministerului Justiției [1, pct. 60].

Conform Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014[2], ca termen-limită pentru implementare este trimestrul III, anul 2011. Astfel, ca indicatori de rezultat, urmează ca 170 de unități de personal să fie reduse de la Ministerul Afacerilor Interne și suplinite la Ministerul Justiției.

Totodată, pentru realizarea tuturor atribuțiilor poliției judecătorești înscrise în art. 50 al legii nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 Privind organizarea judecătorească, este necesară majorarea numărului de personal al acesteia de la 170 colaboratori (numărul actual al efectivului serviciului poliție judecătorească) la 715. De asemenea, este necesar de a se amenaja în cadrul tuturor instanțelor judecătorești spații pentru amplasarea poliției judecătorești, precum și încăperi speciale pentru păstrarea armamentului. O altă problemă necesară care ar trebui rezolvată este procurarea transportului auto necesar pentru îndeplinirea anumitor atribuții de serviciu – aducerea forțată a persoanelor care se eschivează să se prezinte la ședințele de judecată și acordarea de asistență executorilor judecătorești în procesul efectuării actelor de executare. Atât transportul auto, cât și echipamentul special pentru colaboratorii poliției judecătorești trebuie procurate, fiind imposibilă transmiterea acestora de la alte subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne.

Este necesar de a fi alocate sume considerabile pentru dotarea cu transport, armament și echipament special, reparația și dotarea sediilor pentru amplasarea poliției ju-

decătorești în cadrul instanțelor judecătorești și a încăperilor pentru păstrarea armamentului. O problemă la fel de stringentă constă în identificarea surselor bugetare necesare pentru întreținerea poliției judecătorești, întreținerea sediului central și a birourilor teritoriale.

În scopul executării întocmai a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 108-XVIII din 17.12.2009 [9, art. XLIII] – care stabilește data de 1 ianuarie 2012 ca termen de transfer al poliției judecătorești în subordinea Ministerului Justiției, de către Ministerul Afacerilor Interne a fost elaborat un Proiect de Hotărâre de Guvern Cu privire la poliția judecătorească.

Concluzii. Astfel, se preconizează a se realiza o serie de acțiuni în vederea unei mai bune funcționări a poliției judecătorești pentru transmiterea ulterioară a acesteia în subordinea Ministerului Justiției, precum: funcționarea normală a serviciului, îmbunătățirea asigurării tehnice a acestuia, majorarea numărului de personal și sumelor de bani alocate din bugetul de stat pentru nevoile poliției judecătorești, identificarea sumelor de bani necesare dotării corespunzătoare a poliției judecătorești etc.

Totodată, ținem să menționăm că din cauza lipsei de mijloace financiare, termenul de transfer al Serviciului poliție judecătorească în subordinea Ministerului Justiției ar putea fi 1 ianuarie 2015 sau un alt termen.

Referințe bibliografice

1. Concepția de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1109 din 06.12.2010
2. Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014 aprobat prin H.G. nr.179 din 23.03.2011. // Monitorul Oficial din 01.04.2011, nr. 46-52, art. nr. 212
3. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.95 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 58 din 19.10.1995, art.641.
4. Legea nr. 304/2004 din 28/06/2004 Privind organizarea judiciară // <http://www.scj.ro/legi/Legea%20304.html>
5. Кодекс Республики Беларусь от 29 июня 2006 года №139-3 О судоустройстве и статусе судей, Принят Палатой представителей 31 мая 2006 года, Одобрен Советом Республики 16 июня 2006 года // <http://www.yurist.by/kodeks-respubliki-belarus-o-sudoustroistve-i-statuse-sudei/>
6. [Федеральный закон от 21 июля 1997 г. № 118-ФЗ О судебных приставах // http://base.garant.ru/11901340/3/](http://base.garant.ru/11901340/3/)
7. Regulamentul de organizare și funcționare a Serviciului poliției judecătorești aprobat prin ordinul MAI nr. 115 din 02.04.2010.
8. Recomandările reprezentanților societății civile pentru Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2011-2014, domeniul justiției și domenii conexe, Organizații semnate: Centrul de Resurse Juridice, Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT // http://www.particip.gov.md/files/10.01.11_RecomSocCi_Plan-Guv2011-2014_Justitie.pdf
9. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 108-XVIII art. XLIII din 17.12.2009, Monitorul Oficial nr.193-196/609 din 29.12.2009.